

בארה של תורה

פשוט עיון ודרש בפרשת השבוע ופניני השקפה ומוסר / נכתב ונערך ב"ה ע"י הרב ראובן גולן

יו"ל ע"י מוסדות "דרכי תורה" רחובות (רח' הי"ש 12) לאור חזונו ומשנתו של מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

כתובת המערכת:

רחובות- ההגנה 56/5

טל' - 054-8410805

דוא"ל להערות וקבלת

העלון מדי שבוע:

rg5740@gmail.com

©

גליון 775 כסלו תשפ"ג שנה יז'

העלון מוקדש לזיווג הגון להנה בת אל בת זהבה תחי'

פרשת וישב

ולכאורה המילה "בי" מיותרת. [ידוע מה שאמרו שרשיי ישב על כל טיפת דיו "שבעה נקיים", וכל מילה שכתב בפירושו מדוקדקת ביותר].

ושמעתי מהגאון הרב מאיר מאזוז שליט"א בשם הגאון הרב ישעיה פיק בעל מסורת הש"ס, שרמז נפלא יש בדבר, שיעקב אבינו נתכוין לומר לעשו שמהמילה "גביר" התקיימו בי רק אותיות "גר", אך אותיות "בי" לא נתקיימו ולא נעשיתי גביר.

ונמצא שההבדל בין גביר לגר הוא "בי". ויש בדבר זה מסר נפלא. כי הנה סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על בחור ישיבה שלא היה לו חשק ללמוד. כמה שניסה לא הצליח. החליף מסכת... החליף חברותא... החליף ישיבה... אך שום דבר לא הועיל.

במר לבו הוא הלך לבית מרקחת בתקוה ששם ימצא מזור לאי הצלחתו. הוא שאל את הרוקח האם יש לו איזה תרופה עבורו כדי שיהיה לו חשק ללמוד. הרוקח הציע לו ליטול ויטמין בי. הבחור לא הבין מה הקשר בין ויטמין בי לבין התמדה בלימוד. והרוקח אמר לו, הפתרון לבעיה שלך הוא שתבין ש"אין הדבר תלוי אלא ב"י", וזהו הויטמין בי הנחוץ לך.

כי באמת לא החברותא, ולא הישיבה, ולא המשגיח הם הבעיה. הבעיה היא לא באף אחד אלא בך. וביום שתבין שהדבר תלוי רק בך, ותקום ותעשה מעשה ותעמוד ותתאמץ ותשתדל, רק כך תוכל להצליח בלימוד התורה.

כל אדם יכול להיות בבחינת "גר", וכל אחד יכול לזכות להיות בבחינת "גביר", ההבדל הוא ב"בי". כלומר, שתפסיק להאשים את כל העולם בכשלונות שלך, ותבין שהצלחה בידים שלך.

האישה הכי טובה עבורך

והדברים אמורים לא רק בבן ישיבה, אלא בכל אדם באשר הוא. הדבר הכי קל הוא להאשים מישהו אחר בכשלונותיך. את ההורים, את האישה, את החברים. אדם רגיל לומר, אם הייתי נולד להורים אחרים, או בסביבה אחרת, או אם היתה לי אישה אחרת או אז הייתי מצליח בחיים, אך במצבי הנוכחי אינני יכול להתקדם ולהצליח.

וזו טעות, הקב"ה שם אותך במקום הכי טוב לך, עם ההורים הכי טובים בשבילך, והאישה הכי טובה עבורך. והמפתח להצלחה שלך נמצא בידים שלך.

נפוח וגדול אך ללא תוכן ומהות

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו" (לז, א)

פירש"י "הפשתני הזה נכנסו גמליו טעונים פשתן. הפחמי תמה אנה יכנס כל הפשתן הזה. היה פיקח אחד משיב לו, ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך ששורף את כולו. כך יעקב ראה כל האלופים הכתובים למעלה, תמה ואמר מי יכול לכבוש את כולן. מה כתיב למטה (פסוק ב) "אלה תולדות יעקב יוסף", וכתוב (עובדיה א יח) "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש", ניצוץ יוצא מיוסף שמכלה ושורף את כולם".

ומשל זה טעון ביאור, שכן שאלת הפחמי היתה היכן יכנס כל הפשתן, ומה תשובה היא זו שהפשתן ישרף?

וכתב בספר באר מרים, שהמשל בא ללמדנו שאין בעצמותו של עשו כלום, וכל גדולתו בעולם הזה היא רק נפח ואין בה ממש. כי דבר גדול מאיים ומפחיד רק אם יש בו ממש, אך אם אין בו ממש וניצוץ אחד מכלה אותו הרי שגודלו אינו תופס מקום ואינו מעלה ואינו מוריד. וכך בדיוק הוא עשו, נפוח וגדול אך ללא תוכן ומהות, וניצוץ אחד של יוסף מכלה ומאבד אותו.

ובדיוק כך נראה שרו של עשו, הלא הוא היצר הרע. מאיים גדול ומפחיד, אך ניצוץ אחד של תורה ממגר ומאבד אותו, וכמו שאמרו (קידושין ל, ב) "אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש, אם אבן הוא נימות, ואם ברזל הוא מתפוצץ".

[ולא רק בתורה אלא בכל נסיונות החיים, לפעמים מזדמנים לאדם קשיים שנראים כדבר מאיים ובלתי נסבל. אך ניצוץ קטן של אמונה "שורף" את הכל ומחזק באדם את הידיעה שהכל מאת הבורא ושהכל לטובה ודו"ק].

ויטמין בי מיוחד לבחור שלא היה לו השק ללמוד תורה

ובכל זאת, איך זוכים לכך? איך זוכים להתגבר על היצר הרע ולהתעלות ולהתקדם בעבודת ה'?

על דברי יעקב אבינו לעשו "עם לבן גרתי ואחר עד עתה" (לעיל לב, ה), כותב רש"י "לא נעשיתי שר וחשוב אלא גר, אינך כדאי לשנוא אותי על ברכות אביך שברכני "הוה גביר לאחיד", שהרי לא נתקיימה ב"י".

רק כאשר נטל אחריות בלעדית למעשיו

זכה לתשובה אמיתית

הגמרא במסכת עבודה זרה (יז, א) מביאה את סיפורו של אליעזר בן דורדיא שהידרדר לשפל המדרגה. בשעה שהכיר אליעזר בגודל חטאו וביקש לשוב בתשובה פתח ואמר "הרים וגבעות בקשו עלי רחמים", אמרו לו "עד שנבקש עליך נבקש על עצמנו". וביקש עוד, "שמים וארץ בקשו עלי רחמים". פנה לחמה וללבנה, פנה לכוכבים ולמזלות, וכולם השיבו לו אותה תשובה. וכשראה זאת אמר "אין הדבר תלוי אלא בי". הניח ראשו בין ברכיו וגעה בבכייה עד שיצאה נשמתו. יצאה בת קול ואמרה "רי אליעזר בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא".

וביארנו בעלי המוסר את כוונתו ופנייתו של אליעזר ליקום שמשביבו. שהפניה אליהם היתה ניסיון לתלות את האשמה לכישלוננו באחרים. תחילה פנה להרים וגבעות שהם מסמלים את ההורים וניסה להאשים אותם בכישלוננו. לאחר מכן פנה "לשמים", אלו גדולי ישראל שכביכול לא פעלו די הצורך להניאו מלחטוא. ו"לארץ" אלו אנשי השוליים שהסיטו אותו לחטוא. ומשלא הועיל לו פנה לחמה וללבנה לכוכבים ולמזלות, כלומר תלה את כישלונותיו בתכונות המזל שלו. אך אף אחד מן הנסיונות הללו לא עלה לו.

ומשראה כן הבין ואמר "אין הדבר תלוי אלא בי", ורק כאשר נטל אחריות בלעדית למעשיו זכה לתשובה אמיתית והעידו עליו מן השמים "רבי אליעזר בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא" וזכה ועלה למדרגת רבי.

"שלא יהיה לבך חלוק על המקום"

הגמרא במסכת שבת (פח, א) אומרת שהקב"ה אמר לישראל "אם אתם מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם".

וכתבו בעלי המוסר שלכל אחד יש את ה"שם" שלו, את המקום האחר שהוא בטוח שאם רק יהיה שם יצליח. וזו טעות. כי המקום ההוא אכן היה טוב ומועיל לך הקב"ה היה שם אותך בו. אך היות ואתה נמצא היכן שאתה נמצא,

אם כן המקום האחר, ה"שם", הוא "קבורתכם" ולא בו תראה הצלחה בחיך.

ובקריאת שמע (דברים ו, ה) אנו אומרים "ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך", ופירש"י "שלא יהיה לבך חלוק על המקום".

ושמעת ממנו"ר הגאון הצדיק הרב ישראל מחפוף שליט"א בשם המגיד ממעזריטש שביאר בדרך החסידות שנצטוונו בזה שלא תהיה בלב האדם תרעומת על ה' מחמת המקום שבו הוא נמצא, בחושבו שבמקום אחר היה מצליח יותר. שלא כן הוא, אלא "ואהבת את ה' בכל לבבך", שתאמין בכל לבך שהמקום שבו הנך נמצא הוא המקום הטוב עבורך, ולא המקום עושה את האדם אלא האדם עושה את המקום, והכל תלוי בך עד שתדע ותבין כי "אין הדבר תלוי אלא בי".

תופעה עולמית מסקרנת של עדרים בעלי

חיים שהולכים בעיגול שוב ושוב

אנו נמצאים כעת ערב חג החנוכה הבעל"ט שאף הוא מלמד אותנו את חשיבותה של ההשתדלות. הרי יון שלטו בישראל שנים רבות, ואין מונע מבורא עולם מלהושיע את ישראל. אך הקב"ה המתין וציפה למי שימסור נפש ויאמר "אין הדבר תלוי אלא בי".

וכזה היה יהודה המכבי ואביו ואחיו המכבים. וכמו בימים ההם כך גם בזמן הזה, הקב"ה מצפה מכל אחד ואחד מאיתנו לעשות מעשה, ולא להמתין שאחרים יעשו, אלא לומר "אין הדבר תלוי אלא בי".

ישנו רעש עכשיו על תופעה עולמית מסקרנת של עדרים בעלי חיים שהולכים בעיגול שוב ושוב. יש שניסו לקשר זאת כסימן לביאת המשיח [דבר שלא הוזכר בגמרא בסוף מסכת סוטה כסימן בעקבתא דמשיחא].

יהיה הדבר אשר יהיה. יש בינינו אנשים רבים שהולכים סביב הזנב של עצמם במשך ימים רבים ושנים ארוכות. דא עקא שמסיבובים כאלה האדם לא מתקדם לשום מקום. רק כאשר האדם תופס את עצמו ומבין שהדבר תלוי אך ורק בו, רק אז תחול הברכה במעשי ידיו ויראה ישועות והצלחה ב"ה.

ספר "רביד הזהב"

איי"ה בקרוב יצא לאור ספרו החדש של הרב ראובן גולן על הלכות שבת אשר מעוטר בהסכמות רבות מגדולי הדור.

בספר ביאור הסימנים והסעיפים על סדר השו"ע ממקורם בגמרא ובראשונים עד להלכה על פי דעות פוסקי ספרד ואשכנז בתמצית ובבהירות בתוספת הערות ועיונים.

הצלחה וברכה

לגב' טליה גלינה בת

אברהם אבינו ושרה אמנו

תחי'

רפואה שלימה

למאיה בת יקאטרינה קאטי סלמי תח'

מרדכי בן פורטונה עמר הי"ו

איילת חיה בת רחל חן תח'

אריאלה חיה בת אהובה תח'

זמני התפילות ב"דרכי תורה"

שבת קודש פרשת וישב

מנחה גדולה - 12:15

מנחה ערב שבת (קרבת) - 16:15

הדלקת נרות - 16:19

שחרית מנין נץ (קרבת) - 5:40

שחרית מנין מרכזי (קרבת) - 8:00

מנחה מנין א' (קרבת) - 13:00

תהלים לבנות - 14:15

תהלים לבנים - 15:00

שיעור גמרא מסכת ברכות - 13:30

שיעור בהלכות חנוכה - 15:00

שיעור פרשת השבוע - 15:20

מנחה מנין ב' (קרבת) - 15:30

שיעור סגולת "זרע שמשון" - 17:10

צאת השבת - 17:10

ערבית מוצ"ש - 17:20

רבינו תם - 17:41

"אבות ובנים" - 18:30